

SFS 1992:830

Utkom från trycket
den 29 juni 1992

Konsumentkreditlag;

utfärdad den 18 juni 1992.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller kredit som är avsedd huvudsakligen för enskilt bruk och som lämnas eller erbjuds en konsument av en näringsidkare i dennes yrkesmässiga verksamhet.

Lagen gäller under motsvarande förutsättningar även i fråga om kredit som lämnas av någon annan än en näringsidkare, om krediten förmedlas av en näringsidkare som ombud för kreditgivaren.

Lagen gäller inte författningsreglerade lån som lämnas av statsmedel och inte heller lån som lämnas i pantlånerörelse enligt lagen (1949:722) om pantlånerörelse.

2 § I lagen avses med
kreditgivare: den som lämnar krediten eller övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran,

kontantpris: det pris till vilket en vara, tjänst eller annan nyttighet vanligen erbjuds konsumenter mot kontant betalning,

kreditbelopp: vid betalningsanstånd den del av kontantpriset varmed anstånd lämnas samt vid lån det lånade beloppet,

kreditkostnad: det sammanlagda beloppet av de räntor, tillägg och andra kostnader som konsumenten skall betala för krediten,

effektiv ränta: kreditkostnaden angiven som en årlig ränta beräknad på kreditbeloppet, i förekommande fall under hänsynstagande till att delbetalningar skall göras under den löpande kredittiden,

kreditfordran: summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden.

3 § Med kreditköp avses köp av en vara, då säljaren lämnar köparen anstånd med någon del av betalningen eller då någon del av betalningen erläggs med ett belopp som köparen får låna av säljaren eller av någon annan kreditgivare på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren.

Har avtalet betecknats som uthyrning eller betalningen betecknats som ersättning för rätten att nyttja varan föreligger ändå ett kreditköp, om det är avsett att konsumenten skall bli ägare till varan.

4 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

Näringsidkarens allmänna skyldigheter

5 § Näringsidkaren skall i sitt förhållande till konsumenten iaktta god kreditgivningssed och därvid ta till vara konsumentens intressen med tillbörlig omsorg.

Marknadsföring och information

6 § Näringsidkare skall vid annonsering, skyltning och liknande marknadsföring beträffande kredit lämna information om den effektiva räntan för krediten. Om det är fråga om kredit för förvärv av en särskild vara, tjänst eller annan nyttighet, skall även kreditkostnaden och kontantpriset anges.

När kreditavtalet innebär en rätt för kredittagaren att fortlöpande utnyttja ett kreditutrymme (löpande kredit) skall dels den effektiva räntan anges som en årlig ränta beräknad på det belopp som motsvarar kreditutrymmet, dels den effektiva räntan anges för minst ett fall där beloppet utgör endast en andel av kreditutrymmet. Är kreditutrymmet inte bestämt i avtalet skall det därvid anses vara 15 000 kronor.

Information enligt första eller andra stycket behöver inte lämnas, om krediten avser ett belopp som uppgår till högst 1 500 kronor eller om krediten skall återbetalas inom tre månader.

7 § Innan ett kreditavtal sluts skall näringsidkare som lämnar eller förmedlar krediten lämna konsumenten information i de hänseenden och i den omfattning som anges i 6 §. Informationen skall lämnas skriftligen.

8 § I fråga om underlåtelse att lämna information som anges i 6 och 7 §§ eller som annars är av särskild betydelse från konsumentens synpunkt gäller marknadsföringslagen (1975:1418).

Kreditavtalet

9 § Ett avtal om kredit skall ingås skriftligen och undertecknas av konsumenten. Denne skall få en kopia av avtalet.

Ett kreditavtal som inte har ingåtts skriftligen är ändå giltigt utom i fråga om villkor som är till nackdel för konsumenten. Vid bedömning av om ett villkor är till nackdel för konsumenten skall en jämförelse göras med vad som gäller om villkoret inte tillämpas.

Vad som sägs i denna paragraf gäller inte för engångskrediter när kredittiden är högst 45 dagar och hela kreditbeloppet skall betalas på en gång. Det gäller inte heller för krediter som avser ett belopp som uppgår till högst 1 500 kronor.

Ränta och avgifter

10 § Ränta som tas ut för krediten skall i avtalet anges som en räntesats motsvarande räntekostnaden per år för den vid varje tid obetalda delen av skulden.

11 § Förutsättningarna för ändringar i räntesatsen skall anges i avtalet.

Räntesatsen får ändras till konsumentens nackdel endast i den utsträckning som det motiveras av kreditpolitiska beslut, ökade upplåningskostnader för kreditgivaren eller andra kostnadsökningar som kreditgivaren inte skäligen kunde förutse när avtalet ingicks.

Kreditgivaren är skyldig att tillämpa ett avtalsvillkor om ränteändringar på samma sätt till konsumentens förmån som till hans nackdel.

12 § Kredittagaren är skyldig att, utöver eller i stället för ränta, betala särskild ersättning för krediten (avgift) endast om sådan ersättning avser kostnader som kreditgivaren har för krediten och om avgiften har angetts särskilt i avtalet. Om kostnader kan särskiljas, får avgift tas ut särskilt för varje sådan kostnad.

I avtalet skall också anges under vilka förutsättningar kreditgivaren får ändra de avgifter som tas ut för krediten.

Avgifter för krediten får ändras till konsumentens nackdel endast i den utsträckning som det motiveras av ökning av de kostnader som skall täckas av avgifterna.

13 § Kreditgivaren skall underrätta konsumenten om beslutade ränteändringar och avgiftsändringar. Underrättelse skall lämnas senast när ändringen börjar gälla, antingen genom ett särskilt meddelande till konsumenten eller genom annonsering i dagspressen. Sker underrättelsen genom annonsering, skall meddelande om ändringen också lämnas när nästa avisering eller kontoutdrag sänds till konsumenten.

Kontantinsats vid kreditköp

14 § Vid kreditköp skall säljaren ta ut en kontantinsats av köparen i enlighet med god kreditgivningssed. Kontantinsatsen skall motsvara minst 20 procent av varans kontantpris, om inte särskilda förhållanden föranleder annat.

Som kontantinsats anses inte betalning med medel som köparen får låna av säljaren eller av någon annan kreditgivare på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte kreditköp för vilka föreskrifter om kontantinsats har meddelats med stöd av lagen (1986:1202) med bemyndigande att meddela föreskrifter om betalningsvillkor vid kreditköp.

15 § Om en näringsidkare för sin egen eller någon annans räkning säljer en vara utan att iaktta vad som sägs i 14 §, skall det anses utgöra en sådan handling som avses i 2 § marknadsföringslagen (1975:1418).

Konsumentens befogenheter vid överlåtelse av fordringen, m. m.

16 § Om kreditgivaren har överlåtit sina rättigheter enligt ett kreditavtal, får konsumenten mot den nye kreditgivaren göra samma invändningar som han vid överlåtelsen kunde göra mot överlåtaren. Detsamma gäller när kreditgivaren har pantsatt sina rättigheter enligt kreditavtalet.

Vid kreditköp får köparen mot kreditgivares krav på betalning framställa samma invändningar på grund av köpet som han kan göra mot säljaren. Köparen får även invända att han har erlagt betalning till säljaren eller att han har träffat en överenskommelse med denne. Detta gäller dock inte om köparen visste att säljaren saknade rätt att ta emot betalningen eller ingå överenskommelsen och inte heller om köparen uppsåtligen eller av grov oaksamhet underlät att skaffa sig kunskap om detta.

Om köparen på grund av ett kreditköp har anspråk mot säljaren på återbetalning av köpeskillning, skadestånd eller annan penningprestation, svarar kreditgivaren lika med säljaren för att anspråket fullgörs. Kreditgivaren är dock inte skyldig att betala mer än vad han har mottagit av köparen med anledning av krediten.

17 § Vid kreditköp får kreditgivaren inte ta emot en av köparen ingången växelförbindelse som avser en fordran på grund av kreditköpet. Han får inte heller till bevis för sin fordran ta emot ett av köparen utfärdat löpande skuldebrev eller någon annan av denne ingången skuldförbindelse som är av ett sådant slag att köparens rätt att framställa invändningar på grund av köpet inskränks om skuldförbindelsen överläts eller pantsätts till en borgenär som är i god tro.

Första stycket första meningen gäller inte egna växlar som är utställda av banker.

Den som uppsåtligen bryter mot förbud enligt denna paragraf döms till böter.

18 § Bestämmelserna i 16 § andra och tredje styckena samt 17 § gäller även när en konsument vid avtal om en tjänst som avses i konsumenttjänstlagen (1985:716) fått kredit enligt vad som sägs i 3 § angående köp.

19 § Belopp som kredittagaren erlägger för avräkning på viss kreditfordran får kreditgivaren inte först avräkna på annan fordran.

Betalning av skulden i förtid

20 § Konsumenten har rätt att betala sin skuld till kreditgivaren före den avtalade förfallotiden.

21 § Kreditgivaren har rätt att få betalning i förtid endast om han har gjort förbehåll om detta i avtalet samt någon av följande omständigheter föreligger:

1. Konsumenten är sedan mer än en månad i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger tio procent av kreditfordringen.

2. Konsumenten är sedan mer än en månad i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger fem procent av kreditfordringen och dröjsmålet avser två eller flera poster som förfallit vid olika tidpunkter.

3. Konsumenten är på annat sätt i väsentligt dröjsmål med betalning.

4. Säkerhet som ställts för krediten har avsevärt försämrats.

5. Det står klart att konsumenten genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undandrar sig att betala sin skuld.

Om säkerhet som ställts för krediten utgörs av förbehåll om återtaganderätt, har kreditgivaren rätt till betalning i förtid på grund av försämrad säkerhet endast om konsumenten uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet har orsakat att säkerheten avsevärt försämrats.

När fråga är om kredit för bostadsändamål och räntan för krediten är bunden för hela eller en del av avtalstiden, dock minst tre månader, har kreditgivaren, om han har gjort förbehåll om det i avtalet och synnerliga skäl föreligger, rätt att utan hinder av bestämmelserna i första och andra styckena få betalning i förtid på den dag då den tid för vilken räntan är bunden löper ut.

22 § Vill kreditgivaren få betalt i förtid enligt 21 § första stycket 1–3 eller tredje stycket gäller en uppsägningstid av minst fyra veckor räknat från den tidpunkt då kreditgivaren sänder ett meddelande om uppsägningen i rekommenderat brev till konsumenten under dennes vanliga adress eller uppsägningen utan en sådan åtgärd kommer konsumenten till handa.

Har kreditgivaren krävt betalning i förtid enligt 21 § första stycket 1–3, är konsumenten ändå inte skyldig att betala i förtid, om han före utgången av uppsägningstiden betalar vad som förfallit jämte dröjsmålsränta. Det samma gäller om konsumenten vid uppsägning enligt 21 § första stycket 4 eller 5 eller andra stycket genast efter uppsägningen eller inom medgiven uppsägningstid ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

Har konsumenten tidigare med stöd av bestämmelserna i andra stycket befriats från skyldigheten att betala skulden i förtid, gäller inte bestämmelserna i det stycket.

23 § Utan hinder av vad som sägs i 21 § första stycket 4 får kreditgivaren åberopa andra lagbestämmelser om rätt till betalning i förtid på grund av att en säkerhet som ställts för krediten har försämrats. Bestämmelserna i

21 § hindrar vidare inte att banker eller andra kreditgivare gör gällande strängare förbehåll om betalning i förtid, om de har en skyldighet att göra sådana förbehåll enligt någon annan författning.

24 § Vid förtidsbetalning enligt 20–23 §§ skall följande iakttas när kreditgivarens fordran beräknas:

1. Konsumenten skall betala ränta och andra kostnader för krediten för tiden fram till förtidsbetalningen men inte för tiden därefter. Vid beräkningen skall tillämpas grunder som står i överensstämmelse med god kreditgivningssed.

2. Kreditgivaren får inte tillgodoräkna sig någon ersättning för att skulden betalas i förtid. Är räntan för en kredit bunden för hela eller en del av avtalstiden har dock kreditgivaren, om han gjort förbehåll om det, rätt att för återstående del av den tiden av konsumenten ta ut ersättning för skillnaden mellan räntan på krediten och räntan på nya krediter av motsvarande slag. Har för en kredit med bunden ränta lämnats statlig kreditgaranti och utgår avgift för garantin gäller detsamma beträffande den del av räntan som inte motsvaras av kreditgarantiavgiften.

3. Om vid kreditköp förtidsbetalning sker på annan tid än en förfallodag som har bestämts i avtalet, skall den anses ha skett den första förfallodagen efter betalningen. Detsamma gäller när en konsument vid avtal om en tjänst som avses i konsumenttjänstlagen (1985:716) har fått kredit enligt vad som sägs i 3 § angående köp.

Om kreditgivaren utnyttjar en rätt att återta en vara enligt 25 §, tillämpas 27 och 28 §§ vid den uppgörelse som då skall ske mellan parterna.

Återtaganderätt vid kreditköp

25 § Med förbehåll om återtaganderätt avses ett avtalsvillkor som ger kreditgivaren möjlighet att återta varan, om köparen inte fullgör sin del av kreditköpsavtalet.

Ett förbehåll om återtaganderätt får göras gällande endast under förutsättning

1. att säljaren har gjort förbehållet i samband med köpet för att trygga sin rätt till betalning, samt

2. att den tidpunkt har inträtt då konsumenten enligt 21 och 22 §§ skall fullgöra sin skyldighet att betala i förtid.

Om vid betalningsdröjsmål köparen, innan varan återtas, betalar vad som förfallit till betalning jämte dröjsmålsränta och kostnader enligt de grunder som anges i 27 § tredje–femte styckena, får kreditgivaren inte återta varan på grund av dröjsmålet. Grundas återtaganderätten på att säkerhet för krediten har försämrats eller att köparen undandrar sig att betala sin skuld, får kreditgivaren inte återta varan om köparen innan varan återtas ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

26 § Använder näringsidkare förbehåll om återtaganderätt vid försäljning av en vara som med hänsyn till sin beskaffenhet eller sitt värde eller på grund av förhållandena på marknaden inte är lämpad som kreditsäkerhet, kan näringsidkaren förbjudas att framdeles i liknande fall använda sådana förbehåll. I fråga om förbud gäller i övrigt bestämmelserna i lagen (1971:112) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.

Uppgörelse när en vara återtas

27 § Om kreditgivaren vill utnyttja en rätt att återta varan, skall avräkning göras mellan honom och köparen.

Vid avräkningen skall köparen tillgodoräknas varans värde vid återtagandet. Värdet beräknas efter vad kreditgivaren kan antas få ut genom att på lämpligt sätt sälja varan.

Kreditgivaren får tillgodoräkna sig den obetalda delen av kreditfordringen efter avräkning enligt 24 § samt i förekommande fall dröjsmålsränta, dock inte enligt högre räntesats än som anges i 6 § räntelagen (1975:635).

Kreditgivaren får dessutom tillgodoräkna sig ersättning för följande kostnader för återtagande av varan, nämligen utsökningssavgift, skälig kostnad för transport av varan samt utgift för inställelse vid förrättning för återtagande, om kreditgivaren har behövt inställa sig för att tillvarata sin rätt. När ersättning bestäms för utgift för inställelse tillämpas bestämmelserna om beräkning av ersättning av allmänna medel till vittne.

I mål om handräckning för återtagande får kreditgivaren, enligt vad regeringen närmare föreskriver, tillgodoräkna sig även skälig ersättning för eget arbete med anledning av målet samt arvode till ombud eller biträde.

28 § Om köparen vid avräkningen tillgodoräknas ett större belopp än kreditgivaren, får varan återtas endast om kreditgivaren betalar mellanskillnaden till köparen eller, när varan värderats av kronofogdemyndigheten, nedsätter mellanskillnaden hos myndigheten.

Har kreditgivaren för att kunna återta varan varit tvungen att betala en skuld som köparen har, får kreditgivaren när första stycket tillämpas avräkna sådan betalning mot mellanskillnad till köparens förmån. Det samma gäller om kreditgivaren för att varan efter återtagande skall kunna användas på avsett sätt har varit tvungen att betala en sådan skuld.

Tillgodoräknas kreditgivaren ett större belopp än köparen, får kreditgivaren inte kräva ut mellanskillnaden (restskulden) i annat fall än då varan har minskat väsentligt i värde genom att köparen vanvårdat varan.

Återlösande av en vara som återtagits

29 § Köparen får inom fjorton dagar återlösa en vara som har återtagits. Vill köparen återlösa varan, skall han betala kreditgivaren varans värde vid återtagandet samt den restskuld som kan finnas enligt avräkningen.

Handräckning för återtagande av vara, m. m.

30 § Kreditgivaren får hos kronofogdemyndigheten söka handräckning för att återta varan under förutsättning att parterna har upprättat och skrivit under en handling om kreditköpet. Handlingen skall innehålla ett förbehåll om återtaganderätt samt uppgifter om kontantpriset, kreditbeloppet, kreditkostnaden, kredittiden, kreditfordringen och de tidpunkter när betalning skall erläggas.

En ansökan om handräckning skall göras skriftligen. I ansökningsen skall anges hur stor del av kreditfordringen som är obetald. Om kreditgivaren gör anspråk på dröjsmålsränta, skall i ansökningsen också uppges vad kreditgivaren fordrar i den delen. Vid ansökningsen skall fogas en styrkt kopia av den handling som anges i första stycket.

31 § Handräckning får beviljas endast om det är uppenbart att de förutsättningar för återtagande som anges i 25 § andra och tredje styckena föreligger.

Om ett förbehåll om återtaganderätt har använts i strid mot förbud enligt 26 §, får handräckning inte beviljas.

Handräckning eller verkställighet av dom, varigenom köparen har förpliktats att lämna tillbaka en vara som har sålts med förbehåll om återtaganderätt, får inte beviljas beträffande sådana varor som enligt 5 kap. 1 – 3 §§ utsökningsbalken skall undantas från utmätning.

32 § I fråga om handräckning och verkställighet av dom, som anges i 31 § tredje stycket, tillämpas i övrigt 12 § andra och tredje styckena samt 14–18 §§ lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m. fl., varvid hänvisningen i 16 § tredje stycket till 10 § första stycket skall avse 28 § första stycket i denna lag.

Förbud mot utmätning

33 § En vara som har sålts med förbehåll om återtaganderätt får inte utmätas för en fordran som grundar sig på kreditköpet.

Betalningsansvar vid förlust av kontokort, m. m.

34 § Ett avtalsvillkor som innebär att en kontohavare skall vara betalningsskyldig för ett belopp som har påförts kontot genom att ett kontokort har använts av någon obehörig person får göras gällande endast om kontohavaren eller någon annan som enligt kontoavtalet är behörig att använda kontokortet har

1. lämnat ifrån sig kortet till någon annan,
2. genom grov oaktsamhet förlorat kortet, eller
3. på något annat sätt förlorat besittningen av kortet och inte snarast efter upptäckten anmält förlusten hos kreditgivaren.

Om ett belopp har påförts kontot på det sätt som sägs i första stycket efter det att kreditgivaren har mottagit en anmälan om att kontohavaren eller någon annan som enligt kontoavtalet är behörig att använda kontokortet inte längre har detta i sin besittning, är kontohavaren betalningsskyldig för beloppet endast om han har förfarit svikligt.

Tillsyn

35 § Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag följs. Verkets tillsyn omfattar dock inte Sveriges riksbank, verksamhet som står under tillsyn av finansinspektionen eller verksamhet hos exekutiv myndighet.

Tillsynen skall utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändigt.

36 § För tillsynen har konsumentverket eller den som verket förordnar rätt att företa inspektion hos näringsidkare som bedriver varuförsäljning eller som i sin yrkesmässiga verksamhet lämnar, förmedlar eller övertar kredit som avses i denna lag och att ta del av samtliga handlingar som

behövs för tillsynen. Näringsidkaren skall lämna de upplysningar om verksamheten som begärs för tillsynen.

Om en näringsidkare inte tillhandahåller handlingar eller lämnar upplysningar i ett sådant fall som avses i första stycket, får konsumentverket förelägga näringsidkaren vid vite att fullgöra sin skyldighet.

37 § Om konsumentverket enligt 36 § andra stycket har förelagt en näringsidkare att tillhandahålla en handling, får beslutet överklagas hos kammarrätten. Andra beslut av konsumentverket enligt 36 § får inte överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993, då konsumentkreditlagen (1977:981) skall upphöra att gälla.

2. Äldre föreskrifter gäller dock, med de undantag som anges i det följande, i fråga om kreditavtal som har ingåtts före den nya lagens ikraftträdande.

3. Har kreditgivaren förvärvat sin fordran mot konsumenten genom överlåtelse eller pantsättning efter ikraftträdandet, gäller 16 § i den nya lagen även om kreditavtalet ingicks före ikraftträdandet.

4. När handräckning begärs för återtagande av en vara som har förvärvats innan den nya lagen trätt i kraft, gäller den äldre lagens föreskrifter om förutsättningarna för handräckning.

På regeringens vägnar

BENGT WESTERBERG

REIDUNN LAURÉN
(Justitiedepartementet)

